
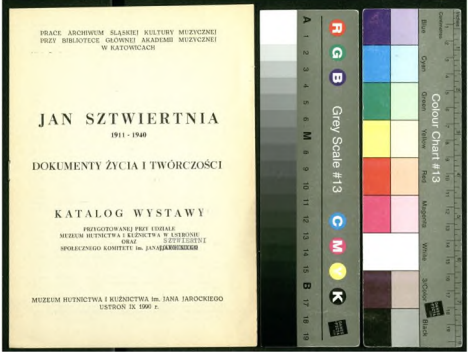

<p>Logotyp</p> 	<p>Nazwa instytucji</p> <p style="text-align: center;">Muzeum Ustrońskie</p>	
<p>Tytuł jednostki / publikacji / fotografii Jan Sztwiertnia (1911-1940) – dokumenty życia i twórczości. Katalog wystawy przygotowanej przy udziale Muzeum Hutnictwa i Kuźnictwa w Ustroniu oraz Społecznego Komitetu im. Jana Sztwiertni. Muzeum Hutnictwa i Kuźnictwa im. Jana Jarockiego w Ustroniu (Ustroń, wrzesień 1990 r.)</p>		
<p>Ilość stron oryginału 8</p>	<p>Ilość skanów 8</p>	<p>Liczba plików publikacji 8</p>
<p>Autor Iwona Bias</p>	<p>Wydawnictwo / zakład fotograficzny Muzeum Hutnictwa i Kuźnictwa im.</p>	<p>Skan okładki</p>
<p>Miejsce wydania Ustroń</p>	<p>Rok wydania / Data powstania 1990 r.</p>	
<p>Sygnatura ---</p>	<p>Rodzaj zasobu (np. zdjęcie, czasopismo itp.) druk akcydensowy</p>	
<p>Wymiary (wys x szer) 20,5 x 14,9 cm</p>	<p>Stan zachowania ---</p>	<p>Charakterystyka skanowanego obiektu</p>
<p>Hasła przedmiotowe (okres historyczny, postacie, miejsce)</p> <p>lata 1911-1990, Jan Sztwiertnia, Maria Sztwiertnia, Jan Dominik, Paweł Wałach, ks. Paweł Nikodem, Ewa Sztwiertnia zd. Wantulok, Jan Sztwiertnia, Bolesław Sztwiertnia, Ferdynand Dyrna, L. Rygier, B. Górniak, Kazimierz Przerwa-Tetmajer, Władysław Bukowiński, Ryszard Gabryś, Adolf Dygacz, Jerzy Drozd, Władysław Most, Jerzy Ziemian, M. Józef Michałowski, Irena Sławińska, Jan Tacina, Ewa Bocek, Henryk Racki, Władysław Oszelda, Bożena Gieburowska-Gabryś, Danuta Musiol, Jerzy Oszelda, Wilhelm Przeczek, Małgorzata Mendel-Miśka, Iwona Bias, Urszula Płasińska, Karol Pieczka, Jan Broda, Maria Cieśliak, Maria Skalicka, Hermanice koło Ustronia, Ustroń, Wisła, Cieszyn, Katowice</p>		
<p>Hasła tematyczne (np. miasto, przemysł, kuźnia, letnicy itp.)</p> <p>kompozytorzy śląscy, kompozytorzy polscy, muzyka klasyczna, muzyka ludowa, kultura muzyczna ziemi cieszyńskiej, ewangelicy polscy, życie kulturalne na Śląsku Cieszyńskim, obchody rocznicowe, katalogi wystaw, Muzeum Hutnictwa i Kuźnictwa im. Jana Jarockiego w Ustroniu, Społeczny Komitet im. Jana Sztwiertni, muzyka sceniczna, muzyka kameralna, muzyka wokalna, muzyka fortepianowa i organowa, wydawnictwa nutowe</p>		
<p>Prawa autorskie ---</p>		

PRACE ARCHIWUM ŚLĄSKIEJ KULTURY MUZYCZNEJ
PRZY BIBLIOTECĘ GŁÓWNEJ AKADEMII MUZYCZNEJ
W KATOWICACH

JAN SZTWIERTNIA

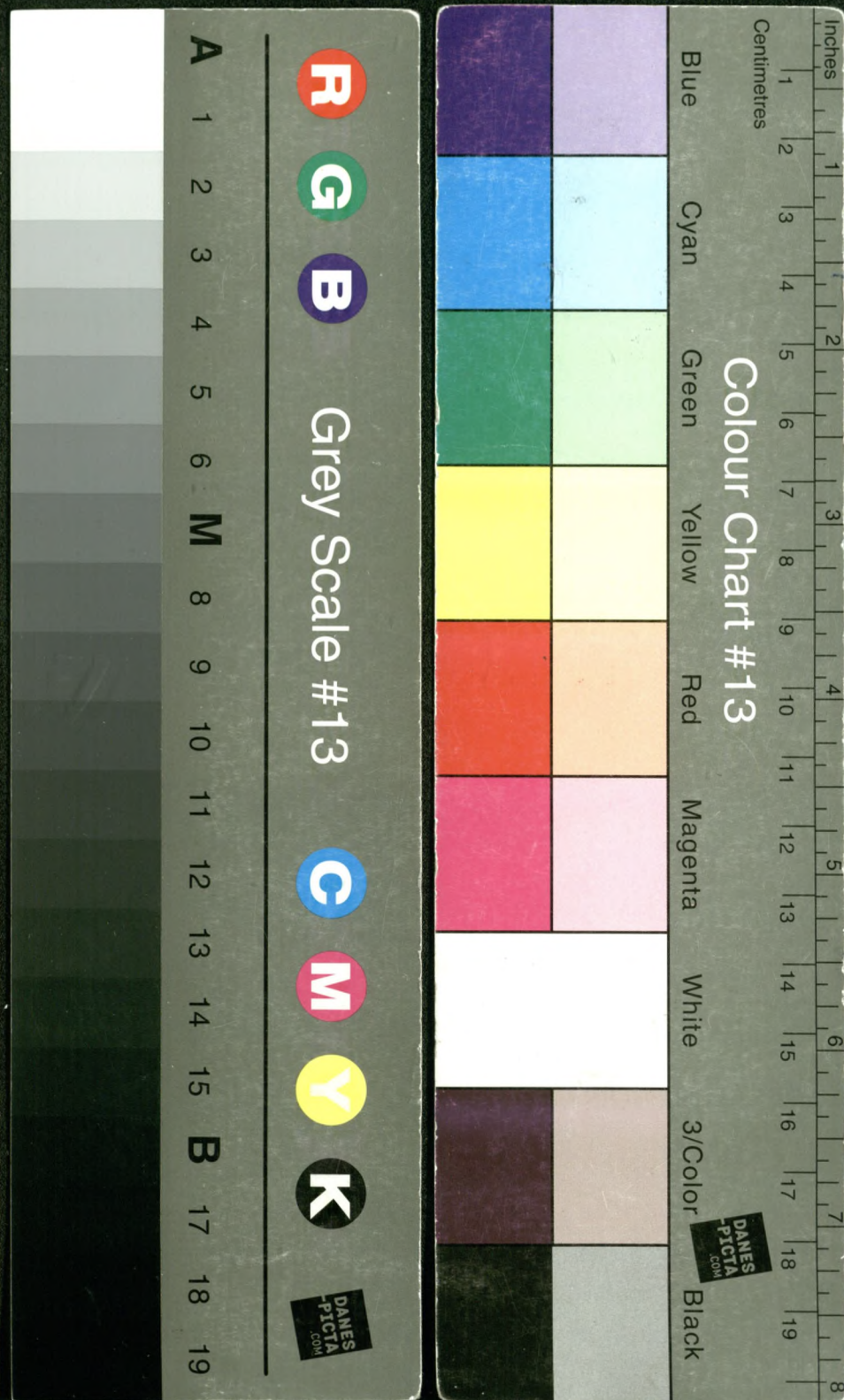
1911 - 1940

DOKUMENTY ŻYCIA I TWÓRCZOŚCI

KATALOG WYSTAWY

PRZYGOTOWANEJ PRZY UDZIALE
MUZEUM HUTNICTWA I KUŹNICTWA W USTRONI
ORAZ SZTWIERTNI
SPOŁECZNEGO KOMITETU im. JANA JAROCKIEGO

MUZEUM HUTNICTWA I KUŹNICTWA im. JANA JAROCKIEGO
USTROŃ IX 1990 r.

Urodził się 1 VI 1911 roku w Ustroniu jako dziecko Marii Szwiercni robotnicy huty w Trzyńcu i mistrza walcowni tej huty Jana Dominika. Wychowywany początkowo przez matkę, potem przez wujka Karola Szwiercnię, w 1921 roku został wychowankiem Ewangelickiego Domu Sierot w Ustroniu. W 1925 roku ukończył szkołę powszechną w Ustroniu jako uczeń bardzo dobry o wyjątkowych uzdolnieniach muzycznych. Należał tam do chóru szkolnego. Dzięki pomocy materialnej zboru ustrońskiego i zainteresowaniu się jego losem przez księdza Pawła Nikodema i nauczyciela śpiewu Pawła Wałacha w latach od 1925 do 1930 kontynuował naukę w Seminarium Nauczycielskim w Cieszynie, gdzie zaczął tworzyć pierwsze kompozycje. Nadal mieszkał w Domu Sierot w Ustroniu i śpiewał w ustrońskim chórze młodzieży ewangelickiej. W Ustroniu spędził 19 lat swego życia a przez kolejne 10 lat mieszkał w Wiśle.

Po ukończeniu Seminarium był nauczycielem wiślańskich szkół, kolejno: na „Równym”, w Głębcach i Wiśle-Centrum. W 1932 roku rozpoczął pracę nad 2-aktową operą ludową „Sałasznicy”.

W 1933 roku ożenił się z córką górala wiślańskiego Ewą Wantulok. W latach 1934–35 urodzili się jego synowie Jan i Bolesław.

W 1936 roku rozpoczął naukę w szkole muzycznej w Cieszynie, a w 1937 r. w Śląskim Konserwatorium Muzycznym w Katowicach. Kontynuował równocześnie pracę pedagogiczną i działalność społeczną na terenie Wisły. Był twórcą i dyrygentem kilku chórów, reżyserem i aktorem, ale przede wszystkim kompozytorem. Oprócz opery „Sałasznicy” skomponował około 50 utworów m.in. poemat symfoniczny „Śpiący rycerze w Czantorii”, „Suite beskidzką” na chór męski, kantatę na chór męski „Rycerze” oraz wiele utworów instrumentalnych na fortepian, skrzypce, wiolonczelę, orkiestrę smyczkową i symfoniczną. Był autorem słów i muzyki do kilkunastu pieśni.

W 1939 r. ukończył Wydział Pedagogiczny Konserwatorium w Katowicach i kontynuował naukę na Wydziale Kompozycji pod kierunkiem A. Brachockiego i T. Prajznera, który powiedział o nim „ten się w Europie nie zmieści”. W tym samym roku po koncercie kompozytorskim w Konserwatorium otrzymał stypendium na podjęcie dalszych studiów w kraju i w Paryżu. Wybuch wojny uniemożliwił realizację tych planów. Aresztowany 23 IV 1940 r. Zmarł w obozie koncentracyjnym w Gusen 29 VIII 1940 r.

Większość jego utworów ocalała przez wojnę i obecnie wraz z fotografiami i dokumentami dotyczącymi twórcy znajdują się w Bibliotece Głównej Akademii Muzycznej w Katowicach.

Koncerty jego utworów i sympozja z okazji rocznic urodzin i śmierci organizowano kilkakrotnie w Cieszynie, Wiśle i Katowicach. W 1979 r. powołano Społeczny komitet Szwiercniowski, a w 1981 r. odsłonięto pomnik twórcy w Wiśle.

Wystawa poświęcona J. Sztwiertni w Muzeum Hutnictwa i Kuźnictwa jest drugą z kolei zorganizowaną w Ustroniu w ostatnim dziesięcioleciu. W 1981 r. urządzono wystawę w Zakładowym Domu Kultury „Kuźnik” z okazji 70 rocznicy urodzin twórcy. Wystawa, którą obecnie prezentujemy towarzyszy uroczystościom rocznicowym w półwiecze śmierci kompozytora.

Wrzesień 1990

Muzeum Hutnictwa i Kuźnictwa
w Ustroniu

I. RĘKOPISY

A. Muzyka sceniczna

Salasznicy. Operetka regionalna z życia górali wiślańskich. Libretto: Ferdynand Dyrna. — 16 R.

Tańce wiślańskie. Muzyka baletowa do opery Salasznicy. — 17 R

B. Muzyka kameralna

Largo. Na skrzypce, fortepian lub organy. — 26 R

Legenda. Na skrzypce, wiolonczelę i fortepian. — 27 R

Nokturn na obój i fortepian. — 15 R

Preludium i fuga na skrzypce, obój, klarnet, fagot i wiolonczelę. — 9 R

2 Preludia na obój, klarnet i fagot. — 13 R

Preludium i fuga na 2 klarnety. — 12 R

Preludium i fuga na obój, róg angielski, klarnet basowy. — 11 R

Preludium i fuga na tematy kolędowe: Preludium — „Jezus malusieńki”; Fuga — „Jam jest dudka”; na obój, klarnet i 2 fagoty. — 10 R

Rondo na kwartet smyczkowy. — 24 R

Rondo na obój i fortepian. — 14 R

Rondo na skrzypce i fortepian. — 29 R

Valse capriccio na skrzypce, wiolonczelę i fortepian. — 28 R

C. Muzyka wokalna

Nie wolno mi o tobie śnić... Pieśń na głos z fortepianem. Słowa L. Rygier. — 21 R

3 Pieśni na głos i fortepian. 1 Łąkami idę. 2. Dziewicze brzozy. 3., Po-wiew w sadzie. Słowa L. Staff. — 22 R

5 Pieśni na chór męski a cappella. 1. Z pieśnią. 2. Śpiew wolności. — 20 R

Prowadź mię Boże. Na chór męski i organy. Słowa B Górniak. — 18 R

Suita beskidzka na chór męski a cappella. — 19 R

Suita beskidzka na chór męski i fortepian. — 19 R

Wykołysałem cię. Na głos i fortepian. Słowa K. Tetmajer. — 23 R

D. Muzyka fortepianowa i organowa

Fuga podwójna na fortepian. — 4 R

Fuga 2-głosowa na fortepian. — 7 R

Mazurek na fortepian. — 6 R

Sonata na fortepian. 1 R

Symfonia organowa. (fragment). — 2 R

Temat z wariacjami i fuga na fortepian. — 5 R

Wariacje na temat oryginalny. — 3 R

Zeszyt do ćwiczeń zawierający kanony, motety, chorały, preludia, imitacje, fragmenty fug i inne. — 770 R.

II. WYDAWNICTWA NUTOWE

- Czyś ty nie wiedziała. Pieśń ludowa śląska na chór mieszany. Katowice, Związek Śląskich Kół Śpiewaczych. Śląska Biblioteka Muzyczna Nr 58. – 5583 III
- Dolina. Na chór mieszany. Katowice, Związek Śląskich Kół Śpiewaczych, Śląska Biblioteka Muzyczna Nr 45. – 5899 III
- Pieśni nadolziańskie na głos wysoki z towarzyszeniem fortepianu. Cieszyn 1946 Instytut Muzyczny. – 5884 III
- Rycerze. Pieśń – kantata na chór męski a cappella. Słowa: Wł. Bukowiński. Cieszyn, Instytut Muzyczny. – 7479 III
- Śpiew wolności. Z pieśnią na chór męski a cappella. Cieszyn Instytut Muzyczny. – 7478 III
- Trzy pieśni do słów Leopolda Staffa. Katowice 1981, Biblioteka Główna Akademii Muzycznej im. K. Szymanowskiego. Facsimilia nr 6. Wstęp i nota edytorska: Ryszard Gabryś.
- Śpiew wolności na chór męski a cappella. Warszawa 1987, Polski Związek Chórów i Orkiestr. – 52 846 III

III. PIŚMIENNICTWO

A. Prace i artykuły dotyczące życia i twórczości Jana Sztwiertni

- Wantuła Andrzej. Z doliny cienia śmierci. Londyn 1947. Nakładem Ewangelicko-Augsburskiej Parafii Polskiej w Londynie. „Na dzień”, s. 7–37.
- Dygacz Adolf, Piękno Cieszyńskiej Ziemi rozśpiewało się w utworach Jana Sztwiertni. – Trybuna Tygodnia. Sobotni dodatek Trybuny Robotniczej, 10. XI. 1951., nr 40. – 1029 Ik
- Drozd Jerzy, Wspomnienie o Janie Sztwiertni. W: 25 lat Szkoły Muzycznej w Cieszynie 1934–1959. Cieszyn 1959, s. 31–38.
50. rocznica urodzin Jana Sztwiertni. – Życie Śpiewacze, R. 14:1961 Nr 7–8, s. 15–16. – 112007 C
- Drozd Jerzy, Jan Sztwiertnia nieznan kompozytor śląski. – Głos Ziemi Cieszyńskiej, 26. V. 1961 Nr 21. – 1029 Ik
- Michałowski M. Józef, Cieszyńsko-wiślańska opera ludowa „Sałasznicy”. – Dziennik Zachodni, 14. IV. 1966 Nr 87. – 1029 Ik
- Most Władysław, Zaduma nad „Sałasznikami”. – Głos Ziemi Cieszyńskiej, 1966 Nr 12. – 1029 Ik
- ef, Jan Sztwiertnia i „Sałasznicy”. – Zwrot, R. 18:1966 Nr 4, s. 14. – 112299 C
- Ziemian Jerzy, „Janko Muzykant” rodem z Ustronia. Kartki z dziejów ziemi cieszyńskiej. WTK, 1. IX. 1968 Nr 35. – 1029 Ik
- K. S., J. T., Jan Sztwiertnia. W: W cieniu śmierci. Ewangelicy – ofiary prześladowań w czasie II wojny światowej. Praca zbiorowa. Warszawa 1970, s. 134–136. – 16044 B

Wantuła A., Na dzień „Z doliny cienia śmierci”. W: W cieniu śmierci. Ewangelicy – ofiary prześladowań w czasie II wojny światowej. Praca zbiorowa. Warszawa 1970, s. 136–154. – 16044 B

Gabryś Ryszard, Jan Sztwiertnia kompozytor spod groni. 1911–1940. – Poglądy R. 10:1971 Nr 6, s. 17–18. – 1029 Ik

Sławińska Irena T., Opowieść o zapomnianym kompozytorze. W 60-lecie urodzin Jana Sztwiertni. – Trybuna Robotnicza 3–4. IV. 1971 Nr 79. – 1029 Ik

Tacina Jan, Jan Sztwiertnia. W: Kalendarz Ewangelicki 1972. Warszawa 1971, s. 125–127. – 17767 B

Bocek Ewa, Jan Sztwiertnia. Życie i twórczość pieśniarska. Praca magisterska (maszynopis). Katowice 1971, PWSM. – 12897 C

Racki Henryk, „Janko Muzykant” z Ustronia. W: Henryk Racki: Śląski wrzesień. Warszawa 1973. Ministerstwo Obrony Narodowej. s. 326–330.

Drozd Jerzy, Jan Sztwiertnia. W: Udział ewangelików śląskich w polskim życiu kulturalnym. Warszawa 1974, s. 191–200. – 17274 B.

Oszelda Władysław. Nie doczekał światowej sławy. W 65. rocznicę urodzin Jana Sztwiertni. – Głos Ludu 2. IX. 1976 Nr 107 – 1029 Ik.

Gieburowska – Gabryś Bożena, Muzyka instrumentalna Jana Sztwiertni. W: Kultura muzyczna Ziemi Cieszyńskiej. Prace Archiwum Śląskiej Kultury Muzycznej, nr 3, Katowice 1977, s. 57–69.

Musiół Danuta, Sztwiertnia Jan. Hasło w: Śląski Słownik Biograficzny, t. II. Katowice 1979, s. 248–250.

Gabryś Ryszard, Gieburowska Bożena, (Słowo o Janie Sztwiertni). W: Bliżej Opery. Wprowadzenia do przedstawień. Teatr im. A. Mickiewicza w Cieszynie. 7–11. V. 1982, s. 10–13. – 19705 B.

Oszelda Jerzy, Niedokończona pieśń Jana Sztwiertni. Słowo Pow-szechne, 11. V. 1982., nr 56.

Gabryś Ryszard, „Sałasznicy” Jana Sztwiertni. W 70 rocznicę urodzin Kompozytora. Cieszyn 1982.

Przeczek Wilhelm, „Tercet”. Janowi Sztwiertni twórcy „Sałaszników”. (Wiersz). Cieszyn 1986. Pierwsza publikacja Towarzystwa Muzycznego im. Jana Sztwiertni.

Miśka Małgorzata, Z dziejów popularyzacji muzyki Jana Sztwiertni po roku 1945. Praca magisterska (maszynopis). Cieszyn 1983, Filia UŚ. W 75 rocznicę urodzin Jana Sztwiertni. 1911–1940. Wiersze o Janie Sztwiertni wraz z notą biograficzną. Katowice 1986, Oddział Śląski Towarzystwa Przyjaciół Książki.

Gieburowska Bożena, Trzy pieśni do słów Leopolda Staffa – ostatnie opus Jana Sztwiertni. W: Górnośląski Almanach Muzyczny. „Śląsk”. Katowice 1988, s. 52–66.

B. Programy

Koncert kompozytorski Jana Sztwiertni w Teatrze Miejskim w Cieszynie 23. II. 1946 r. – 12605 C.

Jan Sztwiertnia „Sałasznicy”. Opera ludowa w II aktach do libretta Ferdynanda Dyrny. Cieszyn 1966. – 16768 C.

Koncert dla uczczenia 30 rocznicy tragicznej śmierci w obozie koncentracyjnym w Gusen kompozytora Jana Sztwiertni. Katowice 16. XII. 1970 r. Bibl. PWSM w Katowicach – 1029 Ik

Jan Sztwiertnia. Koncert w 30 rocznicę tragicznej śmierci w obozie koncentracyjnym w Gusen. Afisz. Katowice 16. XII. 1970, Bibl. PWSM w Katowicach – 35 Af.

Cykl koncertów muzyki kameralnej i chóralnej poświęcony twórczości Jana Sztwiertni. Cieszyn, Filia Uniwersytetu Śląskiego, Zakład Wychowania Muzycznego. Koncert I 22 III 1977; Koncert II 23 V 1977; Koncert III 22 XI 1977. Program, zaproszenie. – 208 Pm.

Program z uroczystości nazwania kameralnej sali muzycznej imieniem Jana Sztwiertni. Cieszyn 30 V 1979. – 208 Pm.

Symposium w 70 rocznicę urodzin Jana Sztwiertni. Wiśła 3–4 VIII 1981 Program. 208 Pm.

Jan Sztwiertnia 1911–1940. Dokumenty życia i twórczości. Katalog wystawy. Prace Archiwum Śląskiej Kultury Muzycznej, Katowice 1981. Oprac. Iwona Bias i Urszula Ptasieńska.

IV. FOTOGRAFIE

Zdjęcie Jana Sztwiertni z 1936 r. 9 cm × 14 cm

Ujęcie z profilu Jana Sztwiertni r. 1936, 9 cm × 14 cm

Jan Sztwiertnia na nartach, 9 cm × 14 cm

Jan Sztwiertnia z synem, 9 cm × 14 cm

2 fotografie z przedstawienia w TV opery „Sałasznicy” 7 II 1967 r.

3 fotografie z wystawienia opery „Sałasznicy” w Wiśle na III Tygodniu Kultury Beskidzkiej 1966.

Grono Nauczycielskie Szkoły Nr 1 w Wiśle w r. 1936

Mogiła Jana Sztwiertni na cmentarzu w Wiśle.

Zdjęcie tablicy pamiątkowej wmurowanej w gmachu Państwowej Wyższej Szkoły muzycznej w Katowicach w roku akad. 1969/70 dla uczczenia pamięci tragicznie zmarłego w hitlerowskim obozie koncentracyjnym w Gusen, studenta Śląskiego Konserwatorium Muzycznego Jana Sztwiertni. Zdjęcie tablicy pamiątkowej na 50. urodziny Jana Sztwiertni wmurowanej przez kolegów na domu w Wiśle obok kościoła – 1. VI. 1961

Fotografia karty pocztowej pisanej przez Jana Sztwiertnię z Domu Sierot z Ustronia do Karola Pieczki, Ustroń 5 VII 1927 r.

Zdjęcie listu i koperty Jana Sztwiertni do Karola Pieczki. Ustroń 24 VIII 1929 r.

Zdjęcie pocztówki pisanej przez Jana Sztwiertnię w Wiśle 7 I 1932 r. a zaadresowanej „Jan Broda, nauczyciel, Kuźnica, p. Kobyła Góra, poznańskie”.

Zawiadomienie o ślubie Ewki Wantulokówny z Janem Sztwiertnią.
Wiśła 15 sierpnia 1933 r.
6 fotografii ze Zjazdów Koła Przyjaciół „Akord”
Zdjęcie rękopisu Jana Sztwiertni utworu fortepianowego „Modlitwa”
Rękopis etudy op. 2 nr 6 Jana Sztwiertni oraz zapiski rękopiśmienne na temat muzyki starożytnej.

V. ŚLADAMI JANA SZTWIERTNI

Prace wykonane w ramach studentów Instytutu Wychowania Muzycznego i Plastycznego Filii Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie.
Własność Muzeum Beskidzkiego w Wiśle.

Wanda Cieślík ur. 1956

„Ustroń, Sierociniec” 73,5 cm × 81 cm, olej

Sylwia Ćwiąkała, ur. 1958

„Ustroń, Szkoła” 72 cm × 81,5 cm, olej

„Barania Góra” 83 cm × 72 cm, olej

„W stronę Soszowa” 83,5 cm × 102 cm, olej

Wojciech Łuka ur. 1958

„Równe” 83 cm × 72 cm, olej

Maria Owczarek, ur. 1959

„Barania Góra” 72 cm × 81,5 cm, olej

Anna Pietruszka ur. 1958

„Równe” 83 cm × 97,5 cm, olej

Barbara Skorupa ur. 1958

„Głębcze, Szkoła” 73,5 cm × 82,5 cm, olej

T. An. ur. 1957

„Równe”, 82,5 cm × 72 cm, olej

Piotr Wysogłond nr. 1956

„Grób Jana Sztwiertni” 78,5 cm × 67,5 cm, olej

Ponadto na wystawie eksponowane są sztwiertniiana z prywatnych zbiorów Jana Brody, Ryszarda Gabrysia i Marii Skalickiej, w tym: oryginalny rękopis opery ludowej „Sałasznicy” w wersji z fortepianem, „Rondo capriccioso” na fortepian, ujęcia redakcyjne, których autorem jest Ryszard Gabryś, chóralnego „Psalmu XXIII” i współczesna dokumentacja zdjęciowa oraz świadectwa działalności Społecznego Komitetu Sztwiertniowskiego w latach 1979–81; część eksponatów pochodzi z archiwum po nieżyjącym już przyjacielu Artysty, Jerzym Droździe z Wiśły.

Opracowanie katalogu: Iwona Bias

Druk: J. Małysz Górki Małe Zam. nr 179/90